

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

**«Διαφορετικότητα. Ψάχνοντας πίσω από εικόνες,
λέξεις και πράξεις»**

Συγγραφή: ΚΟΛΟΣΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ

Εφαρμογή: ΚΟΛΟΣΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Διαφορετικότητα. Ψάχνοντας πίσω από εικόνες, λέξεις και πράξεις

Εφαρμογή σεναρίου

Σοφία Κολοσίδου

Δημιουργία σεναρίου

Σοφία Κολοσίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Δημοτικού (σε συνδιδασκαλία με τη Β΄ και Δ΄ Τάξη)

Σχολική μονάδα

Δημοτικό Σχολείο Μεσιανού, Πέλλας

Χρονολογία

Από 28/04/2014 έως 08/05/2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού, τεύχος β΄, ενότητα 2.3: «Έλα στην παρέα μας!»

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 13+ διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής (εδώ ταυτίζονται)

II. Εικονικός χώρος: PicMonkey, Voki, Popplet,

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ο/η εκπαιδευτικός, για να εξασφαλίσει μια –όσο το δυνατό– ομαλή και δίχως προβλήματα εφαρμογή των δραστηριοτήτων του σεναρίου, θα πρέπει, πριν την πραγματοποίησή τους στην τάξη, να έχει περιηγηθεί στις προτεινόμενες ηλεκτρονικές πηγές, ώστε να γνωρίζει τα σημεία που πρέπει να επικεντρωθεί η προσοχή κατά την ανάλυση και χρήση τους, να διαπιστώσει αν είναι ενεργές ή αν έχουν εμπλουτιστεί με μη επιθυμητό περιεχόμενο. Είναι απαραίτητο να έχει εγκαταστήσει τα λογισμικά που χρειάζονται στους υπολογιστές με τους οποίους θα εργαστούν οι μαθητές/-τριές του, για να καταφέρει να χρησιμοποιήσει τις προτεινόμενες ηλεκτρονικές πηγές και τα ψηφιακά εργαλεία, δίχως να αντιμετωπίσει τεχνικά πρόβλημα. Επίσης θα πρέπει να δημιουργήσει λογαριασμό στο [Popplet](#), αν επιθυμεί να φτιάξει έναν ημιδομημένο εννοιολογικό χάρτη, τον οποίο θα συμπληρώσουν οι ομάδες στο τέλος του 2ου δώρου και προαιρετικά στο [lino](#) για την τελική συγκέντρωση των εργασιών των παιδιών. Για τη δημιουργία ομιλούντων χαρακτήρων στο [Voki](#) δεν είναι απαραίτητη η εγγραφή. Η πραγματοποίησή της όμως δίνει τη δυνατότητα στον χρήστη να αξιοποιήσει περισσότερες λειτουργίες, οπότε καλό είναι να γίνει. Για την επεξεργασία εικόνων στο [PicMonkey](#) δε χρειάζεται εγγραφή για τις δραστηριότητες που προτείνονται στο σενάριο.

Οι μαθητές/-τριες καλό θα ήταν να έχουν εξοικειωθεί με την εργασία σε ομάδες ή έστω σε δυάδες. Αν δεν ισχύει η προϋπόθεση αυτή, καλό θα ήταν να αφιερωθεί χρόνος για την εξοικείωση των παιδιών με τη συγκεκριμένη πρακτική συνεργασίας. Θα πρέπει να έχουν κατακτήσει τις στοιχειώδεις λειτουργίες του Η/Υ (χρήση εφαρμογής επεξεργασίας κειμένου και παρουσίασης, αντιγραφή-επικόλληση, αποθήκευση) και τον τρόπο πλοήγησης στο διαδίκτυο. Οι δραστηριότητες του

σεναρίου εκλαμβάνουν ως εξοικειωμένους τους/τις μαθητές/-τριες ως προς την κατασκευή γραφήματος σε έγγραφο παρουσίασης και την πλοήγηση στο διαδικτυακό ηλεκτρονικό λεξικό της νεοελληνικής γλώσσας στον ιστότοπο της «Πύλης για την Ελληνική γλώσσα».

Η υλικοτεχνική υποδομή θα πρέπει να περιλαμβάνει επαρκή αριθμό Η/Υ, ώστε να μπορεί κάθε ομάδα να εργάζεται σε έναν υπολογιστή. Θα πρέπει να υπάρχει ένα προβολικό, για να γίνεται η επεξεργασία δεδομένων στην ολομέλεια. Η χρήση διαδραστικού πίνακα δεν κρίνεται απαραίτητη, όμως η ύπαρξή του θα μπορούσε να θεωρηθεί βοηθητική.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Σοφία Κολοσίδου, Διαφορετικότητα – Ψάχνοντας πίσω από εικόνες, λέξεις και πράξεις, Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Δημοτικού, 2014.

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν σενάριο διαπραγματεύεται την έννοια της διαφορετικότητας και αναδεικνύει την αξία της, αποδομώντας ρατσιστικές αντιλήψεις, στάσεις και συμπεριφορές. Η γλώσσα, η καταγωγή, η μόρφωση, οι επαγγελματικές δραστηριότητες, η εξωτερική εμφάνιση και οι ειδικές ανάγκες είναι οι πτυχές της διαφορετικότητας που εξετάζονται μέσα από δραστηριότητες, οι οποίες στοχεύουν στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των μαθητών και της ενσυναίσθησης. Ως «όπλο» στην αντιμετώπιση του ρατσισμού, του στιγματισμού και της περιθωριοποίησης προβάλλεται η καλοσύνη και η αγάπη για τον συνάνθρωπο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το σενάριο κινείται στο πλαίσιο μιας αναπλαισιωμένης εκδοχής της αυστραλιανής κριτικής σκέψης (Luke 2000), η οποία εμπλουτίζεται με κοινωνικά και σημειωτικά στοιχεία ανάλυσης (Kress κ.α. 1997) και προσαρμόζεται στις προδιαγραφές και τα δεδομένα της ελληνικής εκπαιδευτικής πραγματικότητας και των διδακτικών στόχων που απευθύνονται σε παιδιά Γ΄ Τάξης Δημοτικού.

Αξιοποιείται το μοντέλο των τεσσάρων πόρων (four resources model) των Freebody και Luke (Luke 2000, 8) για την ανάγνωση και ανάλυση των κειμένων των δραστηριοτήτων. Στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινιστεί πως ως κείμενο νοείται, πέρα από το προφορικό ή το γραπτό κείμενο, και η εικόνα, το βίντεο και οποιοδήποτε μήνυμα παράγεται ή μεταδίδεται με βάση τη γλώσσα ή/και γενικότερα τη σημείωση.

Στο μοντέλο των τεσσάρων πόρων κατά τον Luke (ό.π.) λαμβάνεται υπόψη:

α) Το σπάσιμο του κώδικα (coding practices) που σχετίζεται με την ανάλυση των μερών/στοιχείων είτε του γλωσσικού κώδικα είτε γενικότερα ενός κώδικα επικοινωνίας (π.χ. η οπτική γωνία της κάμερας σε ένα βίντεο, η γραμματοσειρά στον τίτλο μας αφίσας, η στάση του σώματος σε μια φωτογραφία, η παθητική σύνταξη για την απόκρυψη του δράστη κτλ.).

β) Η νοηματοδότηση του κειμένου (text-meaning practices), κατά την οποία αναδεικνύονται οι πολιτιστικοί πόροι με βάση τους οποίους δημιουργήθηκε το κείμενο και διερευνώνται οι πιθανές αναγνώσεις του. Στηρίζεται στην προηγούμενη γνώση και εμπειρία των υποκειμένων που αλληλεπιδρούν με το κείμενο (ως π.χ. αναγνώστες, θεατές, ακροατές κτλ.) και ζητούμενο είναι η κατανόηση, η σύγκριση και η σύνταξη κειμένων.

γ) Η χρήση του κειμένου (pragmatic practices), με βάση την οποία επιλέγονται τα στοιχεία που το απαρτίζουν. Τα υποκείμενα ως χρήστες και

μελλοντικοί δημιουργοί τους εξετάζουν τα στοιχεία, τη δομή τους και την επιλογή αυτών με βάση τον κοινωνικό σκοπό που θα κληθούν τα κείμενα αυτά να επιτελέσουν. Τίθεται και το ερώτημα «τι μπορώ να κάνω εγώ με το κείμενο αυτό εντός και εκτός σχολείου, αλλά και τι μπορούν να κάνουν άλλοι με αυτό».

δ) Η κριτική ανάλυση του κειμένου (critical practices), κατά την οποία γίνεται εμφανές πως τα κείμενα δεν είναι ουδέτερα και οι επιλογές των στοιχείων που τα απαρτίζουν δεν είναι τυχαίες. Εξετάζεται η επιρροή που ασκούν τα κείμενα στους ανθρώπους, καθώς είναι φορείς των ιδεών, των απόψεων και των ενδιαφερόντων των δημιουργών τους. Τα κείμενα μπορεί να μεταδίδουν ρητά τα επιθυμητά μηνύματα ή να επιτυγχάνουν τη μετάδοσή τους μέσω του αποκλεισμού πληροφοριών και της αποσιώπησης στοιχείων.

Επομένως, καταλήγουμε πως η ενασχόληση των μαθητών με ένα κείμενο μπορεί να τους επιτρέψει να το προσεγγίσουν από τέσσερις διαφορετικές οπτικές, τις οποίες μπορούν να υιοθετήσουν επιλέγοντας κάθε φορά κάποια ή και όλες.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιχειρούνται τα εξής:

- ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σπουδαιότητα παροχής βοήθειας και στήριξης σε ανθρώπους που έχουν ανάγκη·
- ενεργοποίηση αντιρατσιστικών αντιλήψεων, στάσεων και συμπεριφορών ως προς τη διαφορετικότητα των ανθρώπων·
- συνειδητοποίηση της σύνδεσης των γλωσσών στον κόσμο·
- εξέταση των επαγγελμάτων ως προς το ηθικό κομμάτι της προσφοράς τους στο κοινωνικό σύνολο·
- αναζήτηση των βασικών κριτηρίων και προϋποθέσεων που επηρεάζουν την επιλογή της επαγγελματικής σταδιοδρομίας·

- προσέγγιση των περιορισμών που βιώνουν συγκεκριμένες ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και απενοχοποίηση των επαγγελματικών επιλογών τους·
- επαφή με πρακτικές εξαπάτησης του κοινού μέσω των διαφημίσεων και των ΜΜΕ·
- συνειδητοποίηση πως οι γλωσσικές και γενικότερα οι σημειωτικές επιλογές των υποκειμένων για την κατασκευή νοήματος δεν είναι ουδέτερες.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιχειρούνται τα εξής:

- εξοικείωση στην αναγνώριση συναισθημάτων και στην περιγραφή τους με τη χρήση κατάλληλων λέξεων (επιθέτων και μετοχών)·
- εξάσκηση στη διεξαγωγή και διατύπωση συμπερασμάτων με τη χρήση αιτιολογικών ή/και συμπερασματικών συνδέσμων·
- εξάσκηση στην προφορική παρουσίαση δεδομένων σε κοινό·
- αξιολόγηση της προστακτικής για τη δημιουργία προτρεπτικών προτάσεων·
- επαφή με την ετυμολογία λέξεων που προέρχονται από άλλες γλώσσες·
- ανάδειξη της σημαντικότητας της προσωδίας και της δυσκολίας αποτύπωσής της από έναν υπολογιστή·
- εξοικείωση με τις προδιαγραφές που απαιτείται να έχει ένα γραπτό κείμενο, το οποίο προορίζεται να εκφωνηθεί σε προφορική προσχεδιασμένη παρουσίαση ή αυθόρμητη συνέντευξη·
- ανάδειξη μέσω επικοινωνίας, εκτός του γλωσσικού (γραπτού και προφορικού) κώδικα, όπως είναι οι εκφράσεις του προσώπου, οι κινήσεις και η στάση του σώματος·
- ανάδειξη της ύπαρξης ομοιοκαταληξίας σε τραγούδια και της ενδεχόμενης απουσίας της στην ποίηση.

Γραμματισμοί

Επιχειρούνται τα εξής:

- καλλιέργεια κριτικής ανάγνωσης εικόνων και μηνυμάτων (γλωσσικών και μη) που προβάλλονται σε διαδικτυακές εφαρμογές, στο διαδίκτυο και στα ΜΜΕ·
- εξοικείωση με μια διαδικασία πρόσληψης και παραγωγής νοήματος, η οποία θα αφορά την επιλογή κατάλληλου συμβόλου ή/και εικόνας για την ανάδειξη συγκεκριμένων νοημάτων·
- επαφή με την αποτύπωση δεδομένων σε γράφημα·
- επαφή με την κατασκευή εννοιολογικών χαρτών στο Popplet·
- αναζήτηση στον διαδικτυακό τόπο της «Πύλης για την Ελληνική γλώσσα» στο *Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (Τριανταφυλλίδη)* και στο *Αντίστροφο ηλεκτρονικό λεξικό (Αναστασιάδη-Συμεωνίδη)*·
- εξοικείωση με τις δυνατότητες σχεδίασης του Publisher·
- χρήση Προγράμματος Επεξεργασίας Κειμένου και των διαθέσιμων επιλογών του για διαμόρφωση μηνυμάτων·
- ανάδειξη δυνατοτήτων του PicMonkey για την επεξεργασία φωτογραφίας·
- αξιοποίηση Προγράμματος Παρουσίασης για σχεδίαση και παρουσίαση·
- γνωριμία με το διαδικτυακό περιβάλλον δημιουργίας ομιλούντων χαρακτήρων Voki.

Διδακτικές πρακτικές

Παρουσιάζονται αναλυτικά στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το θέμα του παρόντος σεναρίου επιλέχθηκε ύστερα από ένα συμβάν ρατσιστικής συμπεριφοράς που παρατηρήθηκε στο προαύλιο του σχολείου σε κάποιο διάλειμμα. Αν και ήταν μικρής έκτασης, θεωρήθηκε αρκετά σημαντικό, ώστε να ενεργοποιηθεί ο Σύλλογος Διδασκόντων με σκοπό να προλάβει την εξάπλωσή του και σε ένταση και

σε συχνότητα. Η ρατσιστική συμπεριφορά παρουσιάστηκε από ένα παιδί ελληνικής καταγωγής προς ένα αλλοδαπό. Ο ελληνικής καταγωγής μαθητής προέβη σε κακοπροαίρετη αναφορά ως προς τη γλώσσα και τις συνήθειες της χώρας προέλευσης του αλλοδαπού μαθητή και συνέχισε με τον σχολιασμό των χειρωνακτικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων ατόμων του χωριού, Ελλήνων και ξένων, χαρακτηρίζοντάς τες υποτιμητικά υποδεέστερες του δέοντος.

Έτσι προέκυψε η σύνταξη ενός σεναρίου που θα έχει, πέρα από γλωσσικό, αντιρατσιστικό και κριτικό χαρακτήρα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Στο βιβλίο του δασκάλου στην ενότητα 2.3 «Έλα στην παρέα μας!» αναφέρεται η πραγματοποίηση του κειμένου της Λίτσας Ψαραύτη «Το περιβόλι του Σαμίχ» από το *Ανθολόγιο* των τάξεων Γ΄- Δ΄ (σσ. 154-157). Το κείμενο αυτό εστιάζει στην ανιδιοτελή προσφορά και φιλία ανθρώπων διαφορετικής καταγωγής την περίοδο του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, όταν οι Έλληνες μετακινούνταν ως πρόσφυγες στη Μέση Ανατολή. Συνδυάζεται με το περιεχόμενο του κειμένου «Το χαρούμενο λιβάδι» (σσ. 49-50), της ίδιας ενότητας, στην οποία αναδεικνύεται η διαφορετικότητα μεταξύ ομοειδών και μη λουλουδιών, καθώς και η έλλειψη ουσιαστικών λόγων διαμάχης και διχόνοιας κατά τη συνύπαρξή τους.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ στο συγκεκριμένο σενάριο αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της προσπάθειας για καλλιέργεια της κριτικής σκέψης. Εμπλέκονται σε όλα τα δομικά στάδια των δραστηριοτήτων (αφόρμηση, αναζήτηση, ανάλυση και παρουσίαση δεδομένων, διεξαγωγή συμπερασμάτων, απολογισμός). Παρέχουν, ωστόσο, και τη δυνατότητα εικαστικών παρεμβάσεων. Είναι τα εργαλεία και τα μέσα που βοηθούν τους μαθητές να εκφραστούν και να ψυχαγωγηθούν.

Κείμενα

[Το περιβόλι του Σαμίχ](#) από το *Ανθολόγιο* της Γ΄- Δ΄ Τάξης (σσ. 154-157).

«Στην κόψη της λέξης», [ποίημα από την Αλκυόνη Πολυζώνη](#)

Βίντεο

[Life Vest Inside](#)

Διαφημίσεις του Υπουργείου Παιδείας «...[επιτυχία είναι να δουλεύεις...](#)»

Βίντεο της Μαρίνας Δούρου με το τραγούδι «[Διαφορετικοί](#)»

Βίντεο του χρήστη maitak1972 [Άτομα με αναπηρία και προσπελασιμότητα](#)

Ιστοσελίδες

<http://shop.lifestestinside.com>

[Ηλεκτρονικό λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής της «Πύλης για την Ελληνική γλώσσα»](#)

(Τριανταφυλλίδης)

[Αντίστροφο λεξικό της «Πύλης για την Ελληνική γλώσσα»](#) (Αναστασιάδη-Συμεωνίδη)

[Ετυμολογικοί χάρτες λέξεων](#)

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες ([μαρτυρία Α](#), [μαρτυρία Β](#), [μαρτυρία Γ](#)).

Περιβάλλοντα

[Popplet](#), εννοιολογικοί χάρτες

[PicMonkey](#), επεξεργασία φωτογραφίας

[Voki](#), ομιλούντες χαρακτήρες

[lino](#), συνεργατικό περιβάλλον για πίνακα ανακοινώσεων

Τραγούδια

Στίχοι τραγουδιού [Διαφορετικοί](#), συγκρότημα *Αερικά*, συμμετοχή Α. Ιωαννίδης και Β.

Λέκκας.

Φωτογραφικό υλικό

Εικόνες των [Χίτλερ](#), [Μουσολίνι](#) και [Στάλιν](#)

Διαδίκτυο

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η–4η διδακτική ώρα

Το πρώτο δίωρο ξεκίνησε με την ανάγνωση του κειμένου «[Το περιβόλι του Σαμίχ](#)» από το *Ανθολόγιο* της Γ΄-Δ΄ Τάξης (σσ. 154-157). Στις ερωτήσεις επεξεργασίας νοήματος εστίασαμε:

- στον δρόμο της προσφυγιάς που αναγκάστηκε να ακολουθήσει η οικογένεια της Βαγγελίτσας·
- στην αντιμετώπισή τους από τον Σαμίχ και την οικογένειά του·
- στις ζωγραφιές της κόρης του οι οποίες, ως μέσα έκφρασης και αποτύπωσης του εσωτερικού και εξωτερικού της κόσμου, μεταμορφώνουν άχρηστα χαρτιά σε πανέμορφα έργα·
- στα θετικά συναισθήματα που δημιουργήθηκαν στη Βαγγελίτσα από την υπόσχεση που της έδωσε η Ρασμίγια να της κάνει μια ζωγραφιά και στην επιθυμία της να ανταποδώσει δίνοντάς της ως δώρο ένα μπλοκ ζωγραφικής και μπογιές.

Στη συνέχεια προβλήθηκε στην ολομέλεια το βίντεο της οργάνωσης [Life Vest Inside](#) (5:00). Παρουσιάστηκαν αρχικά (από την αρχή έως το 0:12) τα σύμβολα (σωσίβιο/σωτηρία, καρδιά/αγάπη-καλοσύνη) και οι λέξεις/φράσεις του βίντεο μεταφρασμένες (life vest inside). Έγινε μια σύντομη συζήτηση, κατά την οποία τα παιδιά, συνδυάζοντας τα μέχρι τότε στοιχεία, ανέφεραν πως η σωτηρία μας βρίσκεται μέσα μας και είναι η αγάπη και η καλοσύνη. Στη συνέχεια αναφέρθηκε ο τίτλος του, Kindness Boomerang, και μεταφράστηκε. Τα παιδιά παροτρύνθηκαν να αναλύσουν το μήνυμα που προκύπτει από αυτήν την έκφραση. Στις απαντήσεις που δόθηκαν συνδυάστηκε η ρίψη και η επιστροφή του μπούμερανγκ με την τέλεση καλών πράξεων, οι οποίες επιστρέφουν σε αυτών που τις πραγματοποίησε.

Το βίντεο αναδεικνύει πώς μία καλή πράξη ενεργοποιεί την τέλεση μιας επόμενης καλής πράξης και αυτή με τη σειρά της μιας επόμενης κ.ο.κ. Δημιουργείται έτσι μία συνεχιζόμενη αλυσίδα καλών πράξεων, τελικός αποδέκτης των οποίων είναι ο άνθρωπος που τις ξεκίνησε.

Όταν ολοκληρώθηκε η εισαγωγική συζήτηση, προβλήθηκε το υπόλοιπο βίντεο. Παροτρύνθηκαν τα παιδιά να αναφέρουν συνοπτικά, δίχως να επικεντρωθούν σε κάθε πράξη αναλύοντάς την με λεπτομέρειες, το γενικότερο πλαίσιο του βίντεο. Έπειτα μοιράστηκε στις ομάδες το φύλλο εργασίας (βλ. Συνοδευτικό υλικό, φάκελος «[1^ο και 2^ο δώρο](#)», έγγραφο «Φύλλο εργασίας. Επεξεργασία βίντεο»), που στόχο είχε να αναδείξει ποιοι είναι ικανοί για πράξεις καλοσύνης (όλοι) και τι χρειάζεται κάποιος για να τις επιτελέσει (καλοσύνη). Επίσης στόχευε στην εξοικείωση των μαθητών/-τριών στην αναγνώριση συναισθημάτων και στην περιγραφή τους με τη χρήση κατάλληλων λέξεων (επιθέτων και μετοχών). Διαβάστηκαν πρώτα οι ερωτήσεις, για να γνωρίζουν οι μαθητές/-τριες πού θα εστίαζαν την προσοχή τους, εξηγήθηκαν απορίες στη διατύπωση των εκφωνήσεων και προβλήθηκε το βίντεο άλλη μία φορά. Στη συνέχεια ολοκληρώθηκε η συμπλήρωσή του.

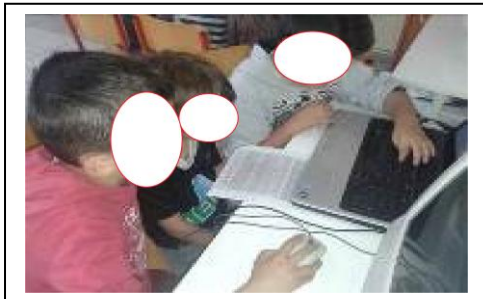
Κατά την παρουσίαση των απαντήσεων των ομάδων στην ολομέλεια παροτρύνθηκε κάθε μαθητής να αφηγηθεί την πράξη καλοσύνης που του άρεσε ή του έκανε εντύπωση. Σχολιάσαμε τους παρατηρητές των πράξεων καλοσύνης στο βίντεο. Είναι άνθρωποι που γίνονται μάρτυρες μιας καλής πράξης και είτε ενεργοποιούνται και αυτοί με τη σειρά τους είτε δείχνουν να τους ευχαριστεί αυτό που βλέπουν.

Τα παιδιά κλήθηκαν να σκεφτούν ποιο σχήμα θα ταίριαζε, για να αναπαραστήσουμε το περιεχόμενο του βίντεο και πρότειναν τον κύκλο. Εδώ έγινε συζήτηση για τη σπουδαιότητα της συνέχισης των καλών πράξεων και συσχετίστηκαν με τους κρίκους μιας αλυσίδας. Τους ζητήθηκε να αναφέρουν τίτλους και πρότειναν: «Αλυσίδα αγάπης» και «Ο κύκλος καλοσύνης».

Όταν ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα του φύλλου δραστηριοτήτων, ζητήθηκε από τις ομάδες να διατυπώσουν γραπτά τι αποκόμισαν συμπερασματικά από την πρώτη ανάλυση του βίντεο. Τα κείμενά τους συντάχθηκαν σε Πρόγραμμα Επεξεργασίας Κειμένου (βλ. Τεκμήρια, φάκελος «1^ο και 2^ο δίωρο»). Οι ασκήσεις του φύλλου δραστηριοτήτων βοήθησαν τα παιδιά να βγάλουν συμπεράσματα. Εξηγήσαμε ότι, για να καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα που βασίζονται στη λογική, θα πρέπει από τα στοιχεία/δεδομένα που θα αναδείξουμε να καταλήξουμε σε μία θέση, χρησιμοποιώντας συμπερασματικούς συνδέσμους (π.χ. έτσι, λοιπόν, ώστε, άρα, επομένως, συμπερασματικά, συγκεκριαίωοντας, συνεπώς, κατά συνέπεια). Επισημάνθηκε ότι μπορούν να τα εμπλουτίσουμε και με παραδείγματα από το βίντεο, π.χ.:

- Προκείμενη α: «Στο βίντεο παρουσιάζεται ένα παιδί, το οποίο βοηθά μια ηλικιωμένη κυρία να κουβαλήσει τις σακούλες με τα ψώνια της, διασχίζοντας τη διάβαση του δρόμου.»
- Προκείμενη β: «Με τη σειρά της η ίδια ηλικιωμένη γυναίκα βοηθά μια κοπέλα, δίνοντάς της κέρματα για το μηχάνημα έκδοσης κάρτας στάθμευσης.»
- Συμπέρασμα: «Επομένως -το βίντεο παρουσιάζει ότι- δεν έχει σημασία η ηλικία ενός ατόμου για την παροχή βοήθειας σε ένα συνάνθρωπό του, αλλά η διάθεσή του να προσφέρει.»

Με την παρουσίαση των συμπερασμάτων των παιδιών ξεκίνησε μια δεύτερη βαθύτερη ανάγνωση των όσων παρακολούθησαν. Παροτρύνθηκαν να προβληματιστούν με βάση κάποια ερωτήματα και να επιχειρήσουν μια περισσότερη κριτική επεξεργασία του βίντεο. Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν εύστοχα στις ερωτήσεις και στο τέλος υπήρξαν δύο μαθητές που δήλωσαν ότι τους έκαναν πολύ εντύπωση όλα όσα αναδείχθηκαν από τη συζήτηση. Αν και το βίντεο το είχαν ξαναδεί, επισήμαναν δε θα σκεφτόντουσαν ποτέ ότι υπάρχουν όσα συζητήσαμε.

Αναφερθήκαμε σε θέματα φυλετικής ομάδας. Μόνο ένας πρωταγωνιστής είναι μαύρος, χωρίς να εμφανίζονται άτομα της κίτρινης φυλής, της ερυθρόδερμης κτλ. Σχολιάσαμε την ύπαρξη στερεοτύπων, γιατί στο βίντεο ο άνθρωπος με το κουστούμι ανήκει λευκή φυλή και αυτός που κάθεται στο πεζούλι και δέχεται ελεημοσύνη στη μαύρος. Θίξαμε την απουσία των ΑΜΕΑ, των αλκοολικών, των ναρκομανών, των τσιγγάνων και οποιασδήποτε ομάδας θα μπορούσε να χαλάσει αυτήν την τόσο προσεκτικά φτιαγμένη ιδεατή εικόνα της όμορφης περιοχής με τους πεντακάθαρους δρόμους, τα ακριβά καινούρια αυτοκίνητα και τον κόσμο με τα λαμπερά και ατσαλάκωτα ρούχα. Όμως η μη συμμετοχή των ομάδων αυτών αναδεικνύει την περιθωριοποίησή τους.

Στη συνέχεια επικεντρώσαμε στα μέσα που χρησιμοποιούνται για να επιτευχθεί ο στόχος τους βίντεο. Ρωτήσαμε τα παιδιά τι προσέχουν περισσότερο όταν βλέπουν μία ταινία, για να την καταλάβουν καλύτερα. Κάποιοι είπαν τα λόγια και κάποιοι ανέφεραν τους υπότιτλους. Ζητήθηκε να συσχετίσουν τις απαντήσεις τους με το βίντεο. Τα παιδιά ανέφεραν πως ακούγεται μόνο μουσική, «για να κοιτάμε τις

κινήσεις και τα πρόσωπά τους». Συμπληρώσαμε ότι η προσοχή έπρεπε να δίνεται γενικότερα στο συγκεκριμένο, στα σύμβολα (αρχή και τέλος), στη στάση του σώματος και η ύπαρξη διαλόγων θα μας αποσπούσε την προσοχή. Καταλήξαμε πως το βίντεο προσπαθεί να δημιουργήσει εντυπώσεις και στοχεύει στο συναίσθημα του θεατή, όχι στην ενεργοποίηση της λογικής του.

Ενημερώσαμε τα παιδιά ότι το βίντεο, που σκηνοθετήθηκε τόσο προσεκτικά, προβλήθηκε το 2011 από μια μη κερδοσκοπική οργάνωση και μέσα από το διαδίκτυο εκτινάχθηκε ο αριθμός προβολής του. Η κοπέλα που είχε την ιδέα για την ονομασία και τη δημιουργία του βίντεο είναι εκπαιδευτικός, η Orly Wahba, με έδρα τη Νέα Υόρκη. Προβλήθηκε η ιστοσελίδα της οργάνωσης, στην οποία λειτουργεί και [διαδίκτυακό μαγαζί](#). Έχει διάφορα αντικείμενα. Εμείς είδαμε τις κάρτες και τα τρία εύκολα βήματα (σε προστακτική) που υπάρχουν για την προώθησή τους, όπως και τις τρεις παροτρύνσεις (σε προστακτική) για την αγορά μπλούζας. Η εστίαση αφορούσε τη γλώσσα και τις κάθε άλλο παρά τυχαίες ή ουδέτερες επιλογές που έγιναν από τους δημιουργούς της καμπάνιας.

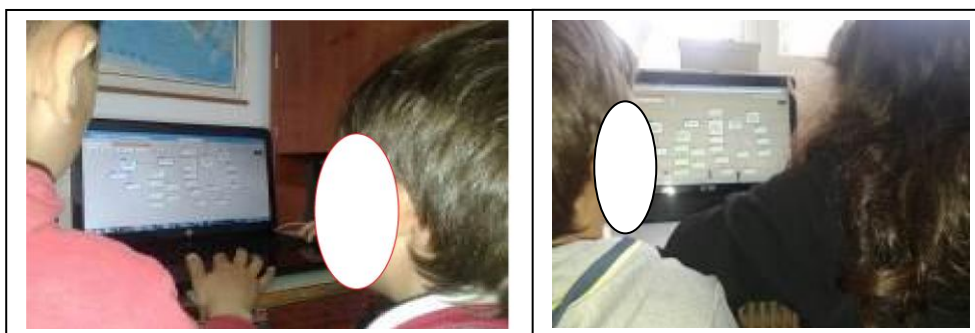
Ο τρόπος προώθησής τους βασίζεται σε πολύ απλές και σύντομες προτάσεις που συνοδεύονται και από σχετικές εικόνες, για να γίνεται το μήνυμα εύκολα κατανοητά από το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, ασχέτως ηλικίας και μορφωτικού επιπέδου. Η προστακτική, αν και δε χρησιμοποιείται για να δηλώσει προσταγή στον αναγνώστη της ιστοσελίδας, δίνει την αίσθηση μιας έντονης παρακίνησης. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά βοηθάνε στο να αποτυπώνονται οι προτάσεις/προτροπές, χωρίς δυσκολία, στη μνήμη και να γίνεται αβίαστα η ανάκλησή τους. Θίξαμε επίσης την πιθανότητα εκμετάλλευσης της απήχησης του βίντεο για κέρδος.

Στο σημείο αυτό δεν πραγματοποιήθηκε η σύνταξη γραπτού κειμένου με τα συμπεράσματα των ομάδων, λόγω έλλειψης χρόνου. Συμπλήρωσαν τον ημιδομημένο εννοιολογικό χάρτη, χρησιμοποιώντας το [Popplet](#) (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «1^ο και 2^ο δώρο», έγγραφο «Popplet») και στη συνέχεια παρουσίασαν τα συμπεράσματά τους προφορικά με τη βοήθεια του χάρτη (βλ. Τεκμήρια, φάκελος «1^ο και 2^ο δώρο»).

Κλείνοντας, συζητήσαμε με τα παιδιά τα διαφορετικά συμπεράσματα που βγαίνουν από τις διαφορετικές αναγνώσεις του ίδιου θέματος. Διευκρινίσαμε ότι κάποιος μπορεί να θέλουν να εκμεταλλευτούν την αξία της καλοσύνης για κέρδος ή πραγματικά να μάχονται για την επικράτησή της. Αυτό είναι κάτι που χρήζει βαθύτερης διερεύνησης. Πάντως σίγουρα τίποτα δεν μειώνει τη σπουδαιότητά της. Αντίθετα, η καλοσύνη σίγουρα αποτελεί κινητήρια δύναμη για την ομαλή συνύπαρξη των ανθρώπων.

Παροτρύναμε τα παιδιά να αξιοποιήσουμε το υλικό με το οποίο ασχοληθήκαμε στις μέχρι τώρα δραστηριότητες, για να περάσουμε τα δικά μας μηνύματα αγάπης και καλοσύνης, επιχειρώντας να ευαισθητοποιήσουμε τους μαθητές του σχολείου. Στα παιδιά άρεσε πολύ το βίντεο και η ενασχόληση με αυτό, αλλά περισσότερο άρεσε η ιδέα να «βγουν και έξω από την τάξη μας» οι δραστηριότητές τους.

5η & 6η διδακτική ώρα

Έχοντας ασχοληθεί στο προηγούμενο δίωρο με την αλυσίδα πράξεων καλοσύνης και τις κάρτες προώθησης αυτής της λογικής, παροτρύναμε τα παιδιά να δημιουργήσουν τις δικές τους κάρτες σε αυτό το δίωρο. Προτείναμε να τις εντάξουν στη δική τους προσπάθεια αφύπνισης των συμμαθητών τους σε θέματα αποδοχής της διαφορετικότητας και συνειδητοποίησης της σπουδαιότητας της παροχής υποστήριξης και βοήθειας, τις οποίες μπορούν να μοιράσουν στους συμμαθητές τους στα διαλείμματα.

Τα παιδιά κλήθηκαν να δημιουργήσουν κάρτες στο Publisher. Εκεί σχεδιάστηκε μόνο το μπροστινό μέρος των καρτών επιλέγοντας τις *Επαγγελματικές κάρτες*. Η εσωτερική τους μεριά με τα σύντομα μηνύματα σε προστακτική, που θα παροτρύνουν τον κάτοχό τους να κάνει καλές πράξεις, γράφτηκαν χειρόγραφα. Η εκτύπωσή τους δεν ήταν δυνατόν να γίνει άμεσα, γιατί το σχολείο δε διαθέτει δυνατότητα έγχρωμης εκτύπωσης. Έτσι, η εκπαιδευτικός εκτύπωσε εκτός σχολείου τις κάρτες και τις πήγε στους μαθητές σε επόμενο δίωρο.

Η κάθε ομάδα με το φύλλο που επεξεργάστηκε στο Publisher για τις «Επαγγελματικές κάρτες», ενώ επεξεργαζόταν μία κάρτα, δημιουργούσε ταυτόχρονα 10 ίδιες κάρτες, δυνατότητα που βοήθησε να εξοικονομήσουμε χρόνο. Για να δημιουργηθούν οι κάρτες μοιράστηκε ένα φύλλο εργασίας (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «3^ο δίωρο», έγγραφο «[Φύλλο εργασίας Publisher](#)»). Τα παιδιά αξιοποίησαν τους τίτλους που πρότειναν σε προηγούμενο δίωρο. Η μια ομάδα επέλεξε εικόνες από τον φάκελο που υπήρχε στον υπολογιστή τους (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «3^ο δίωρο», υποφάκελος «Εικόνες για κάρτες»), ενώ η δεύτερη θέλησε να ψάξει και στο διαδικτυο πληκτρολογώντας «αλυσίδα αγάπης». Η εκπαιδευτικός τους βοήθησε να ψάξουν, χωρίς να φύγει από δίπλα τους, μέχρι να ολοκληρωθεί η αναζήτηση και η επιλογή της εικόνας, για να μην υπάρξει κάποιο πρόβλημα με την εμφάνιση ακατάλληλων αποτελεσμάτων. Η «Ασφαλής Αναζήτηση» ήταν, ωστόσο, ήδη ενεργοποιημένη.

Καθώς επέλεξε η ομάδα μια εικόνα (η οποία υπάρχει και στο φάκελο), διαβάσαμε στις πληροφορίες στα δεξιά ότι αναφερόταν σε φιλανθρωπική οργάνωση. Επισκεφτήκαμε τη σελίδα www.diakonima.gr και διαβάσαμε για την [εκστρατεία αγάπης](#) που πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο. Η εκπαιδευτικός εξήγησε τι σημαίνει στο συγκεκριμένο πλαίσιο η λέξη *εκστρατεία* και τι όταν αναφερόμαστε σε κάποιον πόλεμο. Τα παιδιά τότε πρότειναν να ξεκινήσουμε και εμείς μια εκστρατεία αγάπης και καλοσύνης. Η εκπαιδευτικός απάντησε ότι δεν είναι καθόλου άσχημη ιδέα και τους ζήτησε να ξεκινήσουν να σκέφτονται πώς θα οργανώσουμε την εκστρατεία, σε ποιους θα αναφέρεται κτλ. Τους επισήμανε πως όποτε κάποιος είχε μια ιδέα που να αφορούσε την εκστρατεία να την ανέφερε και θα σημειωνόταν από εκείνη, για να μη ξεχαστεί. Οι ομάδες ολοκλήρωσαν πολύ γρήγορα τις κάρτες (βλ. Τεκμήρια, φάκελος «3^ο δίωρο»). Η εκπαιδευτικός ασχολήθηκε μόνο με τη διόρθωση των περιθωρίων των πλαισίων, γιατί τα παιδιά σε κάποια σημεία δυσκολεύτηκαν να τα στοιχίσουν με ακρίβεια.

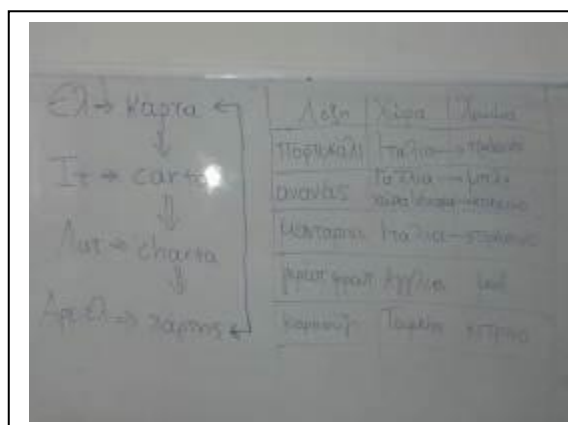

Σε επόμενη δραστηριότητα ρωτήθηκαν τα παιδιά αν θεωρούν τη λέξη *κάρτα* ελληνική. Ψάξαμε στην ολομέλεια στο [Ηλεκτρονικό λεξικό της «Πύλης»](#) για την

ετυμολογία της. Εκεί οι ομάδες συνειδητοποίησαν πως η συγκεκριμένη λέξη είναι αντιδάνειο και προέρχεται από την ιταλική carta. Αποτελεί εξέλιξη της λατινικής charta, η οποία προήλθε από την ελληνική *χάρτης*, που σήμαινε το ρολό από πάπυρο στο οποίο έγραφαν. Η πορεία της στο χρόνο αποτυπώθηκε στον πίνακα.

Ξαναθυμίσαμε την ιστορία που διαβάσαμε στο *Ανθολόγιο* σε προηγούμενο δώρο. Τα παιδιά ρωτήθηκαν ποιο φρούτο προσέφερε απλόχερα ο Σαμίχ. Η απάντηση ήταν τα πορτοκάλια. Ψάξαμε στην ολομέλεια την ετυμολογία και αυτής της λέξης. Καταγράψαμε στον πίνακα τη χώρα από την οποία προέρχεται η λέξη. Με τις δύο αναζητήσεις ξαναθυμήθηκαν τα παιδιά τον τρόπο πλοήγησης στο συγκεκριμένο περιβάλλον. Έπειτα παροτρύναμε τις ομάδες να ψάξουν από κάποιες λέξεις ως προς την ετυμολογική τους ρίζα. Οι λέξεις ήταν οι εξής: *μανταρίνι, καρπούζι, ανανάς, γκρέιπ φρουτ*. Μια ομάδα έψαξε δύο και η άλλη τρεις. Οι ομάδες έβρισκαν μια λέξη, την παρουσίαζαν, η εκπαιδευτικός σημείωνε τις χώρες προέλευσης στον πίνακα, ζητώντας ταυτόχρονα από τα παιδιά να δώσουν ένα χρώμα σε κάθε χώρα. Συνέχιζαν στην αναζήτηση της επόμενης, μέχρι να παρουσιαστούν όλες. Καταγράψαμε τα χρώματα στον πίνακα δίπλα από τις χώρες. Αν η προέλευση της λέξης συνδύαζε δύο χώρες, καταγράφονται και οι δύο.

Παροτρύναμε τα παιδιά να γράψουν ένα σύντομο κείμενο σε Επεξεργαστή Κειμένου στην ολομέλεια. Κάθε ομάδα έπρεπε να σκεφτεί μία σύντομη φράση, για να περιγράψει τα φρούτα της. Όλοι πληκτρολόγησαν από μία πρόταση. Ξεκίνησε το

κείμενο ένας μαθητής γράφοντας: «Έχω μια πανέμορφη φρουτιέρα με πολλά νόστιμα φρούτα...». Οι ομάδες κλήθηκαν να συνεχίσουν το κείμενο και, μόλις ολοκληρώθηκε, άλλαξαν το χρώμα των λέξεων-φρούτων ανάλογα με το χρώμα που δώσανε στη χώρα προέλευσής τους. Αν μία λέξη είχε δύο χώρες προέλευσης της έβαζαν το ένα χρώμα μέχρι τη μέση και το δεύτερο στην υπόλοιπη (βλ. Τεκμήρια, φάκελος «3^ο δίωρο»).

Στο τέλος ζητήσαμε από τα παιδιά έναν τίτλο για τη δραστηριότητα και να παρατηρήσουν πόσο πιο ιδιαίτερο φαίνεται το κείμενό μας με τις λέξεις από τις άλλες χώρες. Καταλήξαμε πως η γλώσσα δεν ξεχωρίζει έθνη. Υιοθετεί λέξεις που χρειάζεται, προσαρμόζοντάς τες στα ελληνικά ή κρατώντας τες αυτούσιες (π.χ. *τοστ*, *κέικ* κτλ), για να περιγράψει αντικείμενα, συναισθήματα, έννοιες κτλ. Οι γλώσσες συνδέονται μεταξύ τους σε τέτοιο βαθμό, που δεν μπορούμε να μιλάμε, π.χ. για «καθαρά ελληνική» γλώσσα ή «καθαρά αγγλική». Όλες οι λέξεις είναι ίσης αξίας όπου κι αν προέρχονται και το ταξίδι τους δεν σταματάει ποτέ. Αναφερθήκαμε στην αναγκαιότητα δανεισμού όρων από ξένες χώρες, όταν εισάγονται προϊόντα για τα οποία δεν έχουμε ονομασία. Εδώ συνδέσαμε και το παράδειγμα με τη λέξη *πορτοκάλι*, που υιοθετήθηκε ως *portocalli* από τα ιταλικά, όπου είναι στον πληθυντικό, γιατί θεωρήθηκε κατάληξη των ουδέτερων ουσιαστικών του ενικού της ελληνικής σε *-ι*. Σχολιάσαμε την κατάληξη της λέξης ως προσπάθεια ελληνοποίησής της.

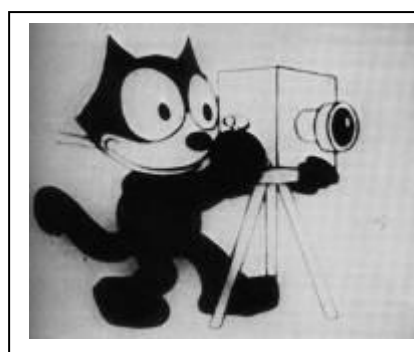
7η & 8η διδακτική ώρα

Έχοντας ως σημείο αναφοράς το κείμενο με τον Σαμίχ επεξεργαστήκαμε κάποια ερωτήματα για τις χειρωνακτικές επαγγελματικές του δραστηριότητες (αγρότης) και την παροχή βοήθειας στους Έλληνες. Τα παιδιά ρωτήθηκαν αν είναι απαραίτητο να υπάρχει το επάγγελμα του αγρότη και γιατί, αν πιστεύουν ότι κάποιο επάγγελμα είναι περιττό ή δε χρειάζεται να υφίσταται. Τους ζητήθηκε να επιχειρηματολογήσουν για τον λόγο ύπαρξης μερικών επαγγελμάτων (οδοκαθαριστές, τσαγκάρηδες, γιατροί,

φουρνάρηδες). Τα παιδιά ανταποκρίθηκαν με ευκολία στην απάντηση των ερωτήσεων. Στην ερώτηση αν υπάρχει «κακό» επάγγελμα απάντησαν «όχι».

Για να επεξεργαστούμε το θέμα με τα παιδιά και να τους μνήσουμε σε έναν πιο κριτικό τρόπο σκέψης, δείξαμε την παρακάτω φωτογραφία (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «4^ο δίωρο», εικόνα «Γάτα φωτογράφος»). Ρωτήσαμε να μας πουν το επάγγελμα που διακρίνουν. Στο πλαίσιο μιας ιδεοθύελλας τα παιδιά κλήθηκαν να πουν με τι ασχολείται ένας φωτογράφος, πού μπορεί να δουλεύει κτλ. Ανέφεραν πολλές πτυχές της δουλειάς του. Για να ολοκληρωθεί η δραστηριότητα χρησιμοποιήσαμε μια σειρά από φωτογραφίες, οι οποίες βοήθησαν να αναφερθούν και οι τελευταίες επαγγελματικές δραστηριότητες ενός φωτογράφου (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «4^ο δίωρο», υποφάκελος «Εικόνες φωτογράφων»). Ρωτήθηκαν στη συνέχεια αν θεωρούν ότι οι επαγγελματικές πρακτικές ενός φωτογράφου μπορούν να βλάψουν ένα άτομο. Οι απαντήσεις τους προς έκπληξη της εκπαιδευτικού ήταν εύστοχες. Ανέφεραν την αλλοίωση φωτογραφιών που γίνονται σε διάφορες τηλεοπτικές εκπομπές και στοχεύουν στο να κάνουν το κοινό να γελάσει, την απόπειρα να κοροϊδέσουν κάποιον και να κάνουν κακό ως προς τη φήμη κάποιου διάσημου. Τις απαντήσεις τις σημειώσαμε συνοπτικά στον πίνακα.

Έπειτα ασχοληθήκαμε με το [PicMonkey](https://www.picmonkey.com) στα πλαίσια ομάδων. Επιλέξαμε να επεξεργαστούμε δύο από τις τρεις προσφερόμενες φωτογραφίες του περιβάλλοντος στις ομάδες. Η μία ομάδα δημιούργησε την παρακάτω ηλιοκαμένη εκδοχή μιας κυρίας και η άλλη την περισσότερο περιποιημένη εκδοχή μιας άλλης κυρίας με τη

βοήθεια φύλλων εργασίας (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «4ο δίωρο», έγγραφα «Φύλλο εργασίας επεξεργασίας [φωτογραφιών 1](#)» και «Φύλλο εργασίας επεξεργασίας [φωτογραφιών 2](#)»).

Μοιράσαμε τα φύλλα δραστηριοτήτων και η εκπαιδευτικός έκανε μια επίδειξη στην ολομέλεια, ενώ οι ομάδες ακολουθούσαν τις οδηγίες της. Έγινε αναφορά από τους μαθητές στις επιλογές με την ένδειξη της κορώνας στην άκρη, οι οποίες δεν είναι διαθέσιμες στη δωρεάν εκδοχή και συζητήθηκε η προσπάθεια να εμπλέξουν τους χρήστες με την εφαρμογή, ώστε μετά να επιθυμούν να αποκτήσουν τις περισσότερες δυνατότητες. Το γεγονός ότι, ενώ υπάρχουν στη σελίδα οι επιλογές αυτές, δεν μπορούν να αξιοποιηθούν, σχολιάστηκε πως γίνεται εσκεμμένα. Τα παιδιά ολοκλήρωσαν σε πολύ σύντομο χρόνο τη δραστηριότητα, η οποία δεν ήταν απαιτητική.

Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, ρωτήθηκαν τα παιδιά, γιατί ένας φωτορεπόρτερ θα έμπαινε στον κόπο να επεξεργαστεί με τέτοιο τρόπο κάποιες φωτογραφίες. Η ομάδα με την ηλιοκαμένη κυρία απάντησε «για να διαφημίσει μια κρέμα μαυρίσματος ή για να κοροϊδέψει μια γυναίκα». Η άλλη ομάδα απάντησε πως «μπορεί να ήθελε να δείξει σε διαφήμιση στην τηλεόραση πώς μία άσχημη γυναίκα με ένα απλό μακιγιάζ γίνεται πιο όμορφη». Επιχειρήσαμε να εμβαθύνουμε περισσότερο. Για να γίνει πιο κατανοητό το πλήθος των εφαρμογών αυτών των προγραμμάτων, δείξαμε φωτογραφικό υλικό, το οποίο προτείνεται στις «Άλλες εκδοχές» του συνταγμένου σεναρίου, και μέσα από ερωτήσεις το συσχετίσαμε με την παραποίηση της ιστορίας, την επεξεργασία εικόνων σε φαγητά, για τη δημιουργία ελκυστικών καταλόγων delivery, για να πουληθούν έντυπα κτλ. (βλ. συνοδευτικό υλικό, «4^ο δώρο», υποφάκελος «Φωτογραφίες πριν και μετά»). Αναφέραμε, επίσης, την απόκρυψη της αλήθειας και το ενδεχόμενο εξαπάτησης του κοινού (π.χ. ένας διάσημος αντιμετωπίζει προβλήματα υγείας, δεν κάνει δημόσιες εμφανίσεις και, για να τον καλύψουν, με το αζημίωτο, παρουσιάζουν πως ήταν διακοπές), την αλλοίωση της αυθεντικότητας μιας φωτογραφίας στην προσπάθειά τους να καλύψουν ατέλειες στον χώρο της μόδας, δημιουργώντας ψεύτικα και λάθος πρότυπα (π.χ. απόκρυψη ρυτίδων/κιλών, επιμέλεια μακιγιάζ κτλ.).

Καταλήξαμε πως ένα επάγγελμα είναι «κακό», όταν δεν εκτελούνται οι υποχρεώσεις και τα καθήκοντά του με τρόπο ηθικό και τίμιο. Επομένως

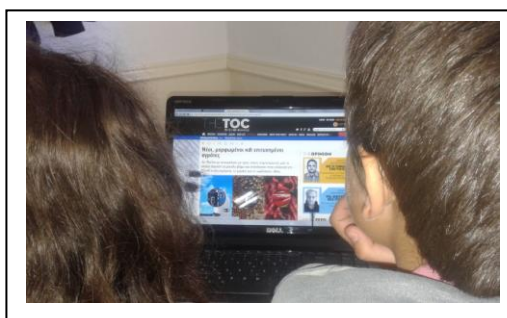

επηρεάζονται αρνητικά κάποιιοι, όταν συνδέονται με οποιονδήποτε τρόπο με τις κακοπροαίρετες πρακτικές του επαγγέλματος αυτού.

Στη συνέχεια ζητήσαμε από κάθε ομάδα να δημιουργήσει δύο σελίδες σε φύλλο παρουσίασης, στις οποίες θα αναφέρεται ως τίτλος το επάγγελμα που θέλουν να επεξεργαστούν και θα διατυπώνεται στην πρώτη σελίδα μια πρόταση που θα αναφέρει τι δεν παίζει ρόλο στο να είναι κάποιος «καλός» ή «κακός» π.χ. γιατρός, χρησιμοποιώντας ελάχιστες λέξεις, σύμβολα, σχέδια ή/και έτοιμες εικόνες του Clip Art Office Online και στη δεύτερη θα διατυπώνεται μια πρόταση που θα αναφέρει τι παίζει ρόλο στο να είναι κάποιος «καλός» ή «κακός» π.χ. γιατρός (βλ. Τεκμήρια, φάκελος «4^ο δίωρο»). Για να αντιληφθούν τα παιδιά τι ακριβώς έπρεπε να κάνουν, προβλήθηκε ένα συμπληρωμένο έγγραφο παρουσίασης ως παράδειγμα με τα επαγγέλματα του γιατρού και του πυροσβέστη (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «4^ο δίωρο», έγγραφο «Παράδειγμα»). Οι μαθητές και η μαθήτρια ήξεραν να χειρίζονται τις δυνατότητες που παρέχει η εφαρμογή, γι' αυτό δεν έγινε επίδειξη. Παρόλα αυτά προβληματίστηκαν στη συμπλήρωση της δεύτερης διαφάνειας, γιατί δεν μπορούσαν να αποφασίσουν ποιες εικόνες να χρησιμοποιήσουν. Στο σημείο αυτό με την καθοδήγηση της εκπαιδευτικού κατέληξαν ως προς την επιλογή των εικόνων.

9η–12η διδακτική ώρα

Συνεχίζοντας το θέμα με τα επαγγέλματα, ζητήσαμε από τα παιδιά να επεξεργαστούν ένα άρθρο που περιλαμβάνει τρεις σύντομες ιστορίες νέων για την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Η κάθε ομάδα ανέλαβε μια ιστορία από τις τρεις. Ο τίτλος του άρθρου είναι [«Νέοι, μορφωμένοι και επιτυχημένοι αγρότες»](#).

Ζητήσαμε από τα παιδιά να αναφέρουν τις πληροφορίες που μας δίνει ο τίτλος. Στη συνέχεια κλήθηκαν να περιγράψουν και να αναλύσουν τις τρεις εικόνες που βρίσκονται πάνω από το κείμενο. Τέλος παροτρύνθηκαν να εντοπίσουν στο κείμενο τι ήταν αυτό που έκανε τους ανθρώπους αυτούς πετυχημένους και τι εφόδια και μέσα χρησιμοποίησαν που τους οδήγησαν στην επιτυχία. Αρχικά διευκρινίστηκε πως αν έχουν κάποια άγνωστη λέξη να την αναφέρουν. Εξηγήθηκαν οι άγνωστες λέξεις, όμως δύο από τις τρεις ομάδες δυσκολεύτηκαν να παρουσιάσουν ολοκληρωμένα τις πληροφορίες από τα κείμενα ως προς τα εφόδια που είχαν οι άνθρωποι αυτοί και τους λόγους που σημείωσαν επιτυχία.

Έτσι καθοδηγήθηκαν από την εκπαιδευτικό μέσα από μια δεύτερη ανάγνωση και συζήτηση γύρω από το περιεχόμενό τους. Έπειτα τους ζητήθηκε να σκεφτούν και να εκφράσουν τι πιστεύουν ότι θα πρέπει να συνυπολογίζουν οι άνθρωποι, για να επιλέξουν το επάγγελμά τους. Τα παιδιά ανταποκρίθηκαν και μέσα από παραδείγματα αναφέρθηκαν:

- α) στις προσωπικές επιθυμίες, στα όνειρα και τις φιλοδοξίες του καθενός·
- β) σε κάποια ενδεχόμενη κλίση του (π.χ. έφεση στη μουσική)·
- γ) στις ακαδημαϊκές σπουδές·
- δ) σε άλλα εφόδια (εδώ εντάσσουμε τις ξένες γλώσσες, τη γνώση υπολογιστών κτλ.)·
- ε) στις οικονομικές του δυνατότητες (δυνατότητα συνέχιση σπουδών, κεφάλαιο για επένδυση σε επιχείρηση κτλ.)·
- στ) στην ενδεχόμενη δυνατότητα συνέχισης της οικογενειακής επιχείρησης·
- ζ) στις συνθήκες της αγοράς εργασίας τη δεδομένη στιγμή στην κοινωνία που ζει και δραστηριοποιείται (κορεσμός επαγγελμάτων, δυνατότητα επαγγελματικής αποκατάστασης κτλ.)·
- η) στις απολαβές που θα του προσφέρει (χρήματα, ασφάλεια, καταξίωση, προσωπική ευχαρίστηση κτλ.).

Αμέσως μετά τη συζήτηση δείξαμε στα παιδιά δύο διαφημίσεις του Υπουργείου Παιδείας (διάρκειας 1:06 και 1:09 λεπτά) που σχετίζονται με την αφύπνιση του κοινού ως προς τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Ο τίτλος των διαφημίσεων είναι «[...επιτυχία είναι να δουλεύεις...](#)». Σκοπός μας ήταν να τις αναλύσουμε και να διακρίνουμε αναντιστοιχίες στον λόγο και στην εικόνα. Αρχικά ασχοληθήκαμε με τον τίτλο, ζητώντας από τα παιδιά να σκεφτούν τι θεωρείται επιτυχία. Η εκπαιδευτικός διευκρίνισε να λάβουν υπόψη τους μόνο τις λέξεις του τίτλου. Απάντησαν ότι, αν σκεφτούμε το νόημα του τίτλου, περνάει το μήνυμα ότι και μόνο το γεγονός ότι έχεις δουλειά, είναι επιτυχία, δίχως να συνεξετάζονται άλλες συνθήκες ή προϋποθέσεις που συζητήσαμε προηγουμένως. Αναφερθήκαμε στη σημερινή δύσκολη πραγματικότητα στον επαγγελματικό τομέα. Τα παιδιά φάνηκε ότι ήταν ενήμερα για την κατάσταση που επικρατεί.

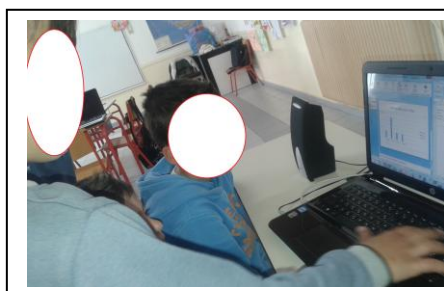
Μέσα από ερωτήσεις αναδείχθηκε ότι εκ πρώτης όψεως φαίνεται να αναφέρονται τα βίντεο στα παιδιά, όμως σίγουρα απευθύνονται και στους γονείς, αφού και εκείνοι έχουν λόγο και επηρεάζουν τα παιδιά στις αποφάσεις τους. Αναφέραμε ότι τα επαγγέλματα που προωθούνται από τα βίντεο αφορούν χειρωνακτικές εργασίες που δεν απαιτούν πτυχίο ΑΕΙ, αλλά τεχνικής σχολής. Ποια έχουν όμως κύρος και αποφέρουν κέρδη σήμερα στην κοινωνία μας; Εδώ οι μαθητές/-τριες κατέθεσαν τις προσωπικές τους απόψεις με βάση όσα ακούν στο οικογενειακό τους περιβάλλον. Αnéφεραν το επάγγελμα του γιατρού, του εκπαιδευτικού, του τραπεζικού, του τεχνικού υπολογιστών και δικηγόρου. Ρωτήθηκαν ποιο από αυτά τα επαγγέλματα απαιτεί φοίτηση σε τεχνική σχολή. Η απάντηση ήταν σωστή. Εξηγήσαμε πως οι απόψεις αυτές είναι απομεινάρια μιας άλλης εποχής. Μιας εποχής στην οποία οι χειρωνακτικές εργασίες ήταν δύσκολες, χρονοβόρες και απέφεραν μικρό έως ελάχιστο κέρδος, χωρίς να υπάρχει και η τεχνολογική υποστήριξη (π.χ. αγρότες). Τα επαγγέλματα των «διανοούμενων», τα οποία δεν προϋπέθεταν σωματική κόπωση, ήταν αξιολογώτερα, γιατί οι άνθρωποι που

ήξεραν έστω και λίγα γράμματα ήταν ελάχιστοι, σε αντίθεση με σήμερα, και καταλάμβαναν θέσεις κύρους και ισχύος.

Σχολιάσαμε το γράφημα και τις σχολές που παρουσιάζονται άλλες πιο ψηλά και άλλες πιο χαμηλά. Αρχικά τα παιδιά έβλεπαν το γράφημα ομοίμορφο. Έτσι η εκπαιδευτικός τους ρώτησε αν έπαιρναν μέρος σε αγώνες και τα στοιχεία του γραφήματος ήταν βάθρα, σε ποιο θα ήθελαν να ανέβουν; Τότε τα παιδιά έδειξαν αυτό που ήταν πιο ψηλά από τα υπόλοιπα. Ρωτήθηκαν πώς θα μπορούσαμε να συσχετίσουμε την εικόνα με το κύρος των επαγγελματιών που φοιτούν από κάθε σχολή. Τα παιδιά αντιλήφθηκαν τη σύνδεση και την ανέφεραν. Έτσι βρήκαμε μια αναντιστοιχία στα όσα λέει το βίντεο και στα όσα δείχνει.

Με την μέχρι τότε συζήτηση είχαμε επιχειρήσει να αναδείξουμε την πολυπλοκότητα του θέματος. Επισημάναμε τις προϋποθέσεις και τις παραμέτρους που επηρεάζουν την απόφαση κάποιου να διαλέξει το επάγγελμα που θα ακολουθήσει. Έπειτα ζητήσαμε από τα παιδιά να αξιοποιήσουν τα συμπεράσματα που διεξήχθησαν και να ψηφίσουν τις δύο σημαντικότερες προϋποθέσεις που χρειάζεται να συνυπολογίσει κάποιος, για να επιλέξει το επάγγελμα που θα ακολουθήσει. Με τις απαντήσεις των παιδιών, τις οποίες σημειώνει η εκπαιδευτικός στον πίνακα, δημιουργήσαμε στην ολομέλεια γράφημα σε Πρόγραμμα Παρουσίασης (βλ. Τεκμήρια, φάκελος «5^ο και 6^ο δίωρο», έγγραφο «Παράδειγμα γραφήματος»).

Στη συνέχεια τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες, κλήθηκαν να διαβάσουν κάποιες μαρτυρίες ανθρώπων που ήρθαν στη χώρα μας για να σωθούν (π.χ. [μαρτυρία Α](#), [μαρτυρία Β](#)). Επεξεργαστήκαμε το περιεχόμενό τους, εξηγήσαμε άγνωστους

όρους, ασχοληθήκαμε με τη στίξη (π.χ. εισαγωγικά, αποσιωπητικά), αναδείξαμε στοιχεία γραπτού λόγου και την έλλειψη στοιχείων προφορικού σε μια αρχικά προφορική μαρτυρία, η οποία μεταφράστηκε και αποτυπώθηκε γραπτά. Συζητήσαμε αν τα άτομα αυτά μπορούν να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες στον επαγγελματικό τομέα και να συνυπολογίζουν τις προϋποθέσεις επιλογής επαγγέλματος όπως αυτές αναφέρθηκαν προηγουμένως. Τα παιδιά απάντησαν αρνητικά, και υποστήριξαν πως τους λείπουν βασικά εφόδια. Πολλοί δε γνωρίζουν τη γλώσσα, δεν έχουν σπίτι και αρκετοί δεν έχουν τα απαιτούμενα χαρτιά.

Ρωτήθηκαν αν γνωρίζουν και άλλες ομάδες ανθρώπων που αντιμετωπίζουν περιορισμούς και δυσκολίες; Τα παιδιά ανέφεραν τα ΑΜΕΑ. Παρακολούθησαμε ένα πολύ σύντομο βίντεο (0:50) για τα άτομα που βρίσκονται σε [αναπηρικό καροτσάκι](#). Παροτρύνθηκαν να δουν προσεκτικά το φωτογραφικό υλικό, να το επεξεργαστούν και να το εντάξουν σε γενικές κατηγορίες (π.χ. μετακίνηση, εκπαίδευση, σήματα/πινακίδες, συναισθήματα κτλ.·βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «5^ο και 6^ο δώρο, υποφάκελος «Φωτογραφίες ΑΜΕΑ»). Κατά την επεξεργασία των εικόνων στην ολομέλεια ένας μαθητής, που παρουσίαζε κάποια σήματα, ρωτήθηκε από την εκπαιδευτικό που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν. Ο μαθητής ανέφερε πως αυτά θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν, εκτός των άλλων, και σε αφίσες για ενημέρωση του κόσμου. Τότε ζήτησε από την εκπαιδευτικό όλο ενθουσιασμό να κάνουν και αυτοί αφίσες και να τις συνδυάσουν με τις κάρτες που έφτιαξαν. Η εκπαιδευτικός συμφώνησε.

Στη συνέχεια οι ομάδες κλήθηκαν να δημιουργήσουν ένα χαρακτήρα στο Voki, ο οποίος θα είναι πρόσφυγας ή ΑΜΕΑ. Ο χαρακτήρας αυτός θα πρέπει να παρουσιάζει τις δυσκολίες και τους περιορισμούς που βιώνει στην καθημερινότητά του και στην εύρεση εργασίας. Το επικοινωνιακό πλαίσιο μπορεί να ήταν ότι κλήθηκε να παρουσιάσει μία προσχεδιασμένη ομιλία, οπότε ο λόγος του θα πλησιάζει τα στοιχεία του γραπτού, ενώ, αν κλήθηκε να εκφράσει την άποψή του απροσχεδίαστα, ο λόγος του θα πρέπει να έχει στοιχεία προφορικού, για να

διακρίνεται από φυσικότητα. Και οι δύο ομάδες διάλεξαν ΑΜΕΑ, τα οποία θα τους ρωτούσαν ξαφνικά μια ερώτηση στο δρόμο. Η μία ομάδα επέλεξε ένα άτομο με κινητικά προβλήματα, ενώ η άλλη έναν τυφλό. Κλήθηκαν πρώτα να γράψουν το σύντομο κείμενο που θα εκφωνήσει ο χαρακτήρας και έπειτα να περάσουν στη δημιουργία του (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «5^ο και 6^ο δίωρο», έγγραφο «Φύλλο εργασίας για ομιλούντα χαρακτήρα»). Τα κείμενα των παιδιών ακούστηκαν μέσα από τους ήρωες και έγινε η αυτοαξιολόγηση και η ετεροαξιολόγησή τους ως προς το περιεχόμενο και τη χρήση στοιχείων προφορικότητας.

Η εκπαιδευτικός τους ζήτησε να αναφέρουν στοιχεία του προφορικού. Ήταν μια διασκεδαστική στιγμή, γιατί οι μαθητές εντόπιζαν ο ένας στον άλλον τι έκαναν όταν μιλήσουν. Αναφέρθηκαν σε παύσεις, σε επαναλήψεις λέξεων, συλλαβών, φωνηέντων (π.χ. ε) και συμφώνων (π.χ. μ), σε οι ημιτελείς προτάσεις, σε ήχους που σχετίζονται και με την αναπνοή και στην διαφορετική διαβάθμιση του τόνο σε μία ερώτηση ή κατάφαση.

Τα παιδιά μπόρεσαν να δουν διαφορές στην προσωδία, όταν άκουσαν τον χαρακτήρα που είχε φτιάξει η εκπαιδευτικός, για να τους εισάγει στη δραστηριότητα. Επίσης κατά την επεξεργασία των χαρακτήρων πληκτρολόγησαν τρία έψιλον και τρία μι και ο υπολογιστής τα διάβασε ως «έψιλον έψιλον έψιλον» και ως «Μέσα Μαζικής Μεταφοράς».

Τα κείμενά τους τα δούλεψαν και κατάφεραν να τους δώσουν προφορικό χαρακτήρα. Αντιλήφθηκαν όμως πως δεν είναι μια εύκολη διαδικασία, γιατί ο προφορικός λόγος είναι αυθόρμητος και δεν ακολουθεί τις ίδιες συμβάσεις με τον προφορικό. Διαπιστώθηκε ότι το περιβάλλον δεν έδινε επιλογές, για να δημιουργηθούν ήρωες με αναπηρίες. Η επεξεργασία των χαρακτήρων περιορίστηκε στα βασικά, γιατί οι μαθητές ασχολήθηκαν αρκετή ώρα με την επιλογή προσώπου, φόντου και χρώματος του πλαισίου. Έτσι δεν υπήρχε χρόνος για λεπτομερή επεξεργασία των εξωτερικών χαρακτηριστικών (μέγεθος μύτης, χρώμα ματιών κτλ.)

13η & 14η διδακτική ώρα

Το διάωρο αυτό ξεκινήσαμε με το τραγούδι «[Διαφορετικοί](#)» (4:35) του συγκροτήματος Αερικά, στο οποίο συμμετέχουν οι Αλκίνοος Ιωαννίδης και Βασίλης Λέκκας. Αναφέραμε πως τα Αερικά αποτελούνται από ΑΜΕΑ. Πριν το βάλουμε να παίξει, παροτρύναμε τα παιδιά να εστιάσουν στον ρυθμό του τραγουδιού (π.χ. αν είναι ένας λυπητερός/χαρούμενος/μελαγχολικός σκοπός) και στον αριθμό των φωνών που ακούγονται. Το τραγούδι άρεσε πάρα πολύ στα παιδιά και ζήτησαν από την εκπαιδευτικό να τους σημειώσει τον τίτλο, για να το ψάξουν και να το ακούσουν στο σπίτι.

Κατά την επεξεργασία του ζητήθηκε από τα παιδιά να αναφέρουν αν ακούγεται μία μόνη φωνή, τότε τραγουδάει μόνο ένας (όταν αναφέρεται σε μια κατάσταση που έχει ζήσει) και τότε τραγουδάνε μαζί (στο ρεφρέν). Στη συνέχεια προβάλαμε το βίντεο και επεξεργαστήκαμε τις εικόνες σε σχέση με το περιεχόμενο. Εδώ συσχετίστηκε το γεγονός ότι τραγουδούν και οι τρεις μαζί στο ρεφρέν με το περιεχόμενο του τραγουδιού (συνεργασία, ενότητα, «γέφυρα», διαφορετικές φωνές/μαρτυρίες, επομένως υπάρχουν πολλοί που βιώνουν διακρίσεις κτλ.). Συζητήσαμε αν οι καταστάσεις που αναφέρονται ήταν ευχάριστες και ποιο το νόημα/μήνυμα του ρεφρέν.

Ακολούθησε η επεξεργασία των [στίχων](#) του τραγουδιού [Διαφορετικοί](#). Εντοπίσαμε τις στροφές με τους τρεις στίχους και την ομοιοκαταληξία στις οξύτονες λέξεις των δύο τελευταίων στίχων κάθε στροφής. Αναφερθήκαμε στον ρυθμό που

προσφέρει η ομοιοκαταληξία, η οποία βοηθάει στη μουσικότητα των τραγουδιών. Έπειτα την συνδέσαμε με την ποίηση.

Μοιράστηκε σε κάθε μαθητή/τρια το ποίημα «Στην κόψη της λέξης» της Αλκυόνης Πολυζώνης. Διευκρινίσαμε πως η ποιήτρια το 2010, όταν φοιτούσε στο Λύκειο, βραβεύτηκε για το ποίημά της αυτό. Δόθηκε χρόνος στα παιδιά να το διαβάσουν και να το επεξεργαστούν. Κλήθηκαν να συζητήσουν σε δυάδες και στη συνέχεια να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της επεξεργασίας τους στην ολομέλεια. Τους ζητήθηκε να εντοπίσουν την παρομοίωση και αναφέρουν τι προσφέρει. Όλα τα παιδιά κινήθηκαν γύρω από το ίδιο πλαίσιο. Στο ότι δίνει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά στη λέξη τα οποία προέρχονται από το μαχαίρι. Η εκπαιδευτικός πρόσθεσε την παραστατικότητα.

Εστίασαμε την προσοχή στις παράλληλες εικόνες στον δεύτερο και τρίτο στίχο. Αναφέραμε τα ρήματα που δείχνουν τη σειρά των ενεργειών του υποκειμένου (*ακονίζεις, κόβεις, μπήγεις*) και τις λέξεις που είναι φορτισμένες συναισθηματικά (*ανελέητα, σάρκα, θανατηφόρες, για πάντα χαραγμένες*). Αναδείξαμε την ύπαρξη της προστακτικής ως προειδοποίηση. Στο τέλος τα παιδιά κλήθηκαν να ζωγραφίσουν από δύο στίχους ο καθένας (βλ. Τεκμήρια, φάκελος «7^ο δίωρο»)

Στην κόψη της λέξης

Μια λέξη είναι σαν φρεσκοακονισμένο σπαθί.

Σκέφτεσαι και ακονίζεις το σπαθί,

ανοίγεις το στόμα σου και το τραβάς από το θηκάρι.

Και μετά κόβεις.

Κόβεις ανελέητα.

Μπήγεις τη λεπίδα βαθιά μέσα στη σάρκα, ανοίγοντας παλιές πληγές.

Μόνο που οι λέξεις είναι πιο θανατηφόρες από το σπαθί.

Οι πληγές μπορούν να θεραπευτούν, το αίμα να ξεπλυθεί.

Αλλά οι λέξεις θα μείνουν για πάντα χαραγμένες στη μνήμη και των δυο.

Πρόσεχε με τις λέξεις.

Γιατί, αν δε ξέρεις να τις χειρίζεσαι σωστά, κινδυνεύεις να κοπείς....

15η & 16η διδακτική ώρα

Το τελευταίο δίωρο συζητήσαμε στην ολομέλεια τις ιδέες των παιδιών γύρω από τις πρακτικές που θα ήθελαν να πραγματοποιήσουμε. Μέχρι στιγμής είχαμε συμφωνήσει να μοιράσουμε τις κάρτες στο δεύτερο τμήμα του σχολείου (Ε΄-ΣΤ΄) και να φτιάξουμε μια αφίσα που θα συνοδεύει τις κάρτες. Μέσα από τη συζήτηση προέκυψε η ιδέα να μοιράσουμε τις κάρτες στο χωριό. Όμως το πρόβλημα ήταν ότι δεν θα γνώριζαν το πλαίσιο στο οποίο δημιουργήθηκαν και ότι θα ήταν πολύ περιορισμένη ως ενέργεια. Έτσι προτάθηκε να κάνουμε περισσότερες ενέργειες, όπως η εκστρατεία αγάπης που είχαμε δει στην Κύπρο. Συμπλήρωσε ένας μαθητής πως θα έπρεπε να κολλήσουμε αφίσες στο χωριό, να μοιράσουμε προσκλήσεις και να έρθουν οι γονείς στο σχολείο, για να ενημερωθούν. Ένας μαθητής παρατήρησε πως μια εκστρατεία χρειάζεται απαραίτητα και ένα βίντεο, όπως το βίντεο της εκπαιδευτικού από τη Νέα Υόρκη που ταξίδεψε σε όλον τον κόσμο. Η εκπαιδευτικός συμφώνησε μαζί του, του εξήγησε όμως πως το βίντεο χρειάζεται αρκετό χρόνο, οπότε αρχικά θα ξεκινήσουν με την πραγματοποίηση των υπόλοιπων ιδεών τους.

Σε ερώτηση της εκπαιδευτικού αν θέλουν να περάσουν από τα πλαίσια της τάξης στα πλαίσια του χωριού, ένας μαθητής παρατήρησε ότι θα έπρεπε να ενημερώσουμε και τα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου. Αυτή η μετάβαση ήταν πιο ομαλή (τάξη–σχολείο–χωριό). Σκέφτηκαν ότι θα έπρεπε να τους καλέσουν, να τους δείξουν με τι ασχολήθηκαν και να συμμετέχουν και αυτοί στην εκστρατεία, η οποία πήρε το όνομα «Εκστρατεία αγάπης και καλοσύνης».

Η εκπαιδευτικός τους εξήγησε πως οι ιδέες τους ήταν πάρα πολύ καλές, αλλά δε θα μπορούσαν να τους δείξουν όλα όσα είχαν επεξεργαστεί. Έτσι, για να αποφασίσουν τι θα ήθελαν να παρουσιάσουν στο άλλο τμήμα, η εκπαιδευτικός έγραψε στον πίνακα τα θέματα με τα οποία είχαν ασχοληθεί. Μία δυάδα διάλεξε το

εισαγωγικό κομμάτι, το οποίο βασιζόταν στο βίντεο, στο μήνυμά του, στις κάρτες και στα βασικά σημεία με τα οποία έπρεπε να ασχοληθούν για την εκστρατεία, η άλλη δυάδα επέλεξε τις προϋποθέσεις επιλογής επαγγέλματος και τις ανισότητες που βιώνουν στον επαγγελματικό τομέα τα ΑΜΕΑ και οι πρόσφυγες και η τελευταία δυάδα επέλεξε το ταξίδι των λέξεων. Η εκπαιδευτικός τους ενημέρωσε πως μπορούν να ζωγραφίσουν και τη φρουτιέρα με το συνδυασμό φρούτων και λέξεων (βλ. Τεκμήρια, φάκελος «Για την εκδήλωση»). Στο υπόλοιπο του δίωρου οι δυάδες ετοίμασαν τα κείμενά τους με μεγάλη προθυμία.

Παρουσίαση στο άλλο τμήμα

Σε μια ώρα Ευέλικτης Ζώνης καλέσαμε τους μαθητές του άλλου τμήματος, τους παρουσίασαν τα παιδιά τα κείμενά τους σε συνδυασμό με το σχετικό ηλεκτρονικό υλικό, το οποίο το χειριζόταν η εκπαιδευτικός, και τους ρώτησαν αν ενδιαφέρονταν να τους βοηθήσουν στην εκστρατεία και στην εκδήλωση που είχαν σκοπό να πραγματοποιήσουν. Όλα τα παιδιά συμφώνησαν και ήταν πολύ ενθουσιασμένα.

Έτσι αποφασίστηκε να εκτυπωθούν άλλες τόσες κάρτες, για να τις συμπληρώσουν τα παιδιά του άλλου τμήματος, να βρεθεί ένα θεατρικό με συναφή περιεχόμενο που θα το παρουσιάσουν στην εκδήλωση και να δοθεί ένα ομαδικό μήνυμα με έναν διαφορετικό και περίεργο τρόπο. Προτάθηκε να ακουστεί το τραγούδι *Διαφορετικοί* και να αφηθεί ένα περιστέρι από τα χέρια τους στο τέλος της εκδήλωσης. Η εκπαιδευτικός συμφώνησε πως ήταν πολύ ωραίες οι ιδέες, όμως για πρακτικούς λόγους αντί για το περιστέρι τους πρότεινε να γράψουν και να δέσουν το μήνυμά τους σε ένα μεγάλο μπαλόνι και να το αφήσουν να πετάξει ψηλά. Επίσης η εκπαιδευτικός πρότεινε τη δραματοποίηση του ποιήματος «Στην κόψη της λέξης», στην οποία θα συμμετείχαν τρία παιδιά. Τους εξήγησε πως τα δύο άτομα θα δραματοποιούν και το τρίτο θα απαγγέλει το ποίημα.

Το σκετς που αποφασίστηκε να δραματοποιηθεί γράφτηκε τελικά από την εκπαιδευτικό, γιατί δεν βρέθηκε κάποιο που να ταιριάζει στο περιεχόμενο και στα δεδομένα της εκδήλωσης και των παιδιών (βλ. Συνοδευτικό υλικό, έγγραφο «Σκετς»).

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

(ΠΙΣΩ ΣΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ)

1^ο και 2^ο δίωρο

ΑΛΥΣΙΔΑ ΑΓΑΠΗΣ!

Παιδιά, τώρα που παρακολουθήσατε το βίντεο, μπορείτε να βρείτε τις σωστές απαντήσεις;

- Κυκλώνουμε σε κάθε γραμμή τη σωστή απάντηση (α ή β ή γ), για να συνεχιστεί σωστά το νόημα της πρότασης.

Στο βίντεο είδαμε ότι οι άνθρωποι που δέχτηκαν βοήθεια και έπειτα βοήθησαν άλλους ήταν			
1. ΗΛΙΚΙΑ	α) και παιδιά και ενήλικες	β) μόνο ενήλικες	γ) μόνο παιδιά
2. ΚΑΤΑΓΩΓΗ	α) μόνο από τη λευκή φυλή	β) μόνο από τη μαύρη φυλή	γ) και από τη λευκή και τη μαύρη φυλή
3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	α) εργαζόμενοι σε χειρωνακτική εργασία (π.χ. χτίστης)	β) εργαζόμενοι σε πνευματική εργασία (π.χ. υπάλληλος τράπεζας)	γ) εργαζόμενοι σε διάφορα είδη εργασίας

4. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	α) άποροι (δεν είχαν χρήματα)	β) άποροι και εύποροι	γ) εύποροι (είχαν χρήματα)
5. ΕΞΩΤ. ΕΜΦΑΝΙΣΗ	α) ντυμένοι επίσημα ή απλά	β) επίσημα ντυμένοι	γ) απλά ντυμένοι

2. Με βάση τις εκφράσεις των προσώπων, που παρακολουθήσαμε στο βίντεο, ποιοι χαρακτηρισμοί από τους παρακάτω ταυριάζουν στους ανθρώπους τη στιγμή που αρχικά:

α) πλησίαζαν κάποιον να τον βοηθήσουν

_____

β) τους πρόσφερε ξαφνικά κάποιος άγνωστος βοήθεια στο δρόμο

_____

(αποφασιστικοί, διστακτικοί, ξαφνιασμένοι, χαμογελαστοί, επιφυλακτικοί, καλοπροαίρετοι, αμήχανοι, ανιδιοτελείς (= δίχως να περιμένουν αντάλλαγμα))

3. Κάθε φορά που ολοκληρωνόταν μια πράξη καλοσύνης, πώς ήταν και τα δύο άτομα; (υπογραμμίζουμε τους σωστούς χαρακτηρισμούς)

Χαρούμενα, λυπημένα, στεναχωρημένα, ικανοποιημένα, θλιμμένα, απογοητευμένα, νευριασμένα, ήρεμα.

* Επομένως, οι καλές πράξεις γεμίζουν τους ανθρώπους με _____ (θετικά ή αρνητικά) συναισθήματα και διάθεση να _____ (προσφέρουν ή βλάψουν).

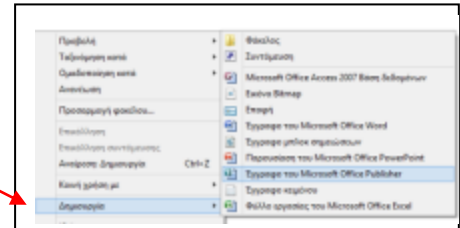

1^ο και 2^ο δίωρο

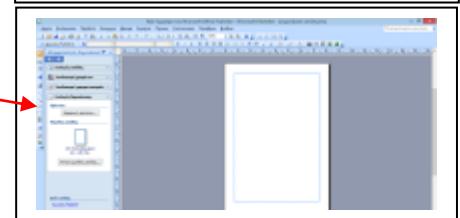
[\(Πίσω στο κείμενο\)](#)

ΦΤΙΑΧΝΩ ΚΑΡΤΕΣ

1. Κάνω δεξί κλικ, πηγαίνω *Δημιουργία* και επιλέγω *Έγγραφο του Microsoft Office Publisher*.

2. Εμφανίζεται μια σελίδα. Κάνω κλικ στα αριστερά στην *Εφαρμογή προτύπου*.

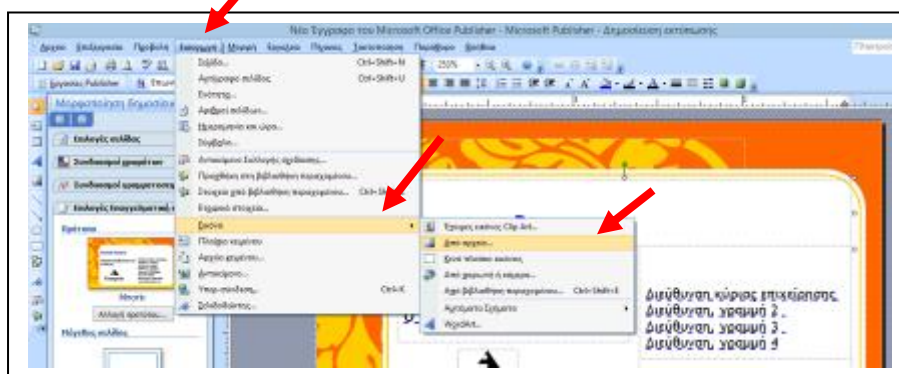
3. Στη λίστα που εμφανίζεται επιλέγω *Επαγγελματικές κάρτες* και πατάω *Οκ*

4. Αν θέλω να αλλάξω τα χρώματα επιλέγω από τα αριστερά *Συνδυασμοί χρωμάτων*

5. Για να εισαγάγω εικόνα από αρχείο, πηγαίνω πάνω στην οριζόντια μπάρα επιλογών, επιλέγω *Εισαγωγή*, μετά *Εικόνα* και έπειτα *Από αρχείο*... Στη συνέχεια ψάχνω το φάκελο που θέλω στις *Εικόνες (Σύμβολα για κάρτες)*, επιλέγω την εικόνα που μου αρέσει και πατάω *Εισαγωγή*.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

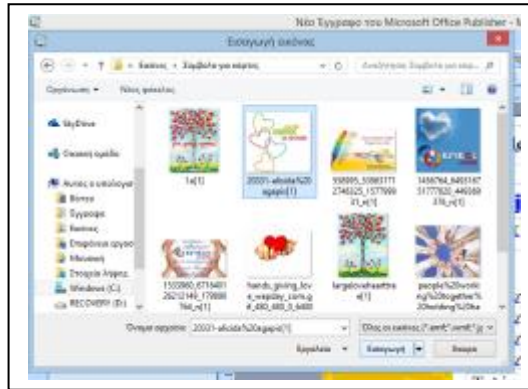
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4^ο δίωρο

[\(Πίσω στο κείμενο\)](#)

Μπορείς να με κάνεις να δείχνω ηλιοκαμένη, σα να γύρισα από διακοπές;

ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ

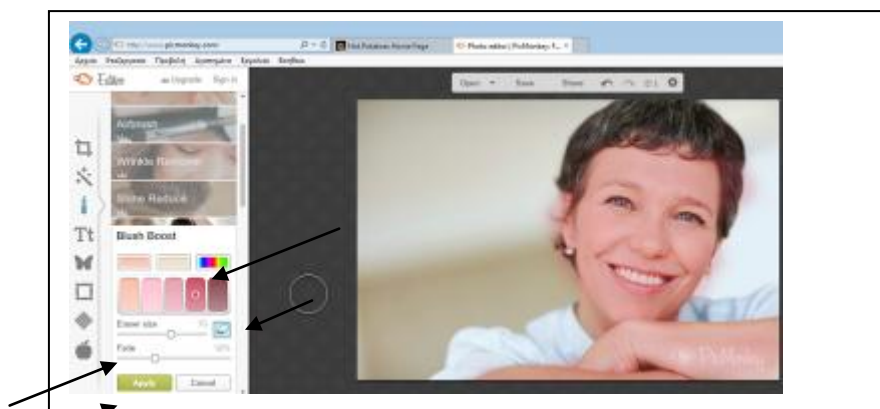
1. Στην αρχική σελίδα πηγαίνετε στο εικονίδιο με την κοπέλα και διαλέξτε τη φωτογραφία της κυρίας.

2. Από τον αριστερό κατάλογο επιλογών διαλέξτε την πέμπτη επιλογή (Blush Boost).

3. Επιλέξτε το τέταρτο χρώμα και βάψτε το πρόσωπο και τα χέρια. Αν βγείτε από το περιθώριο, σβήστε με τη σβήστρα. Μόλις τελειώσετε, σύρτε το κυκλάκι της μπάρας Fade προς τα αριστερά κάτω από τη μέση της μπάρας και επιλέξτε **Apply**.

Μπορείτε να σκεφτείτε για ποιους λόγους μπορεί να έμπαινε στον κόπο ένας φωτορεπόρτερ να κάνει μία διάσημη να φαίνεται ηλιοκαμένη;

4^ο δίωρο

([Πίσω στο κείμενο](#))

ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ

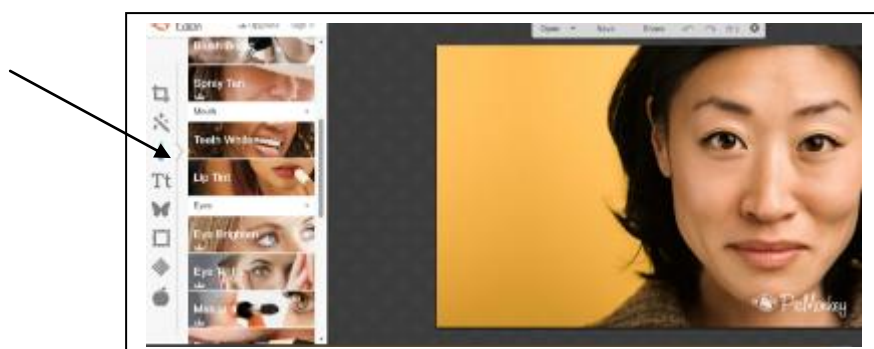
Μπορείς να με κάνεις να δείχνω περιποιημένη, σα να είμαι βαμμένη;

1. Στην αρχική σελίδα πηγαίνετε στο εικονίδιο με την κοπέλα και διαλέξτε τη φωτογραφία της κυρίας.

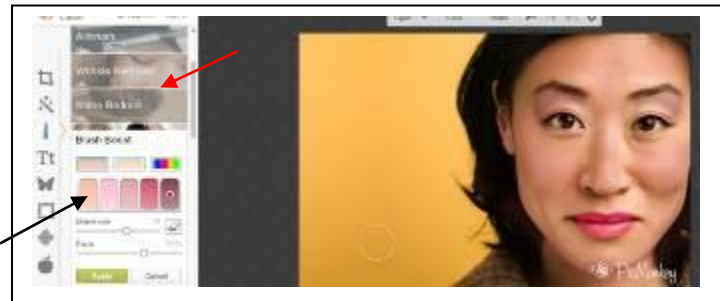

2. Από τον αριστερό κατάλογο επιλογών διάλεξε την 5^η επιλογή **Blush Boost** για χρώμα στα μάγουλα, στο μέτωπο στη μύτη και στο πιγούνι, την 8^η **Lip Tint** για χρώμα στα χείλη, τη 13^η **Eyebrow Pencil** για να σκουρύνετε τα φρύδια και τη 14^η **Eye Shadow** για χρώμα στα βλέφαρα.

3. Επιλέξτε τα χρώματα που σας φαίνονται πιο φυσικά και βάλτε το πρόσωπο της κυρίας. Αν βγείτε από το περιθώριο, σβήστε με τη σβήστρα. Μόλις τελειώσετε με κάθε επιλογή, σύρτε το/τα κυκλάκι/-ια από τη μια ή τις περισσότερες μπάρες, έτσι ώστε να φαίνεται φυσικό το αποτέλεσμα και στο τέλος επιλέξτε Apply

Μπορείτε να σκεφτείτε για ποιους λόγους μπορεί να έμπαινε στον κόπο ένας φωτορεπόρτερ να κάνει μία διάσημη να φαίνεται βαμμένη;

5^ο και 6^ο δίωρο

Δημιουργώ έναν πρωταγωνιστή!

1. Διαλέγουμε πώς θέλουμε να μοιάζει ο χαρακτήρας μας.

2. Του βάζουμε, αν θέλουμε, αξεσουάρ.

Μεγαλώνω ή μικραίνω τα χαρακτηριστικά του ή της και τους δίνω χρώμα!

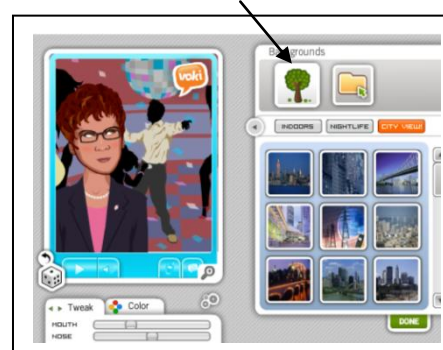
Μπορώ να τον ή την μετακινήσω μπροστά ή πίσω.

3. Με το πλήκτρο γράφουμε όσα θέλουμε να πει ο χαρακτήρας μας. Προσοχή! Επιλέγουμε **Greek** στο πρώτο βελάκι και στο δεύτερο ένα γυναικείο όνομα. Μόλις τελειώσουμε πατάμε το βελάκι από κάτω και ακούμε.

4. Με το μικρόφωνο λέμε καθαρά όσα θέλουμε να πει ο χαρακτήρας μας. Προσοχή! Πρέπει να έχει ησυχία για να ηχογραφηθεί η φωνή σας μόνο.

5. Μπορείτε να βάλετε διάφορες εικόνες για φόντο. Το City view είναι εικόνες πόλης και το **Outdoors** υπαίθρου.

Όταν τελειώσουμε πατάμε Publish.

Θα μας ζητήσει να δώσουμε ένα τίτλο.

Τώρα είμαστε έτοιμοι!!!

[\(Πίσω στο Κείμενο\)](#)

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να παροτρύνει τους μαθητές/τριες, μετά την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων, να αυτοαξιολογήσουν τη δουλειά τους, να προβούν σε αλλαγές/διορθώσεις των εργασιών τους και να προτείνουν τρόπους επίλυσης προβλημάτων που προέκυψαν από τη συνεργασία τους στα πλαίσια της ομάδας τους. Στο τέλος θα μπορούσε να γίνει μία συνολική αποτίμηση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την συμμετοχή τους στις δραστηριότητες.

Θα μπορούσαμε να αναθέσουμε από το πρώτο δίωρο την τήρηση ημερολογίου από τους μαθητές στο σπίτι για π.χ. μία εβδομάδα, όπου θα σημειώνουν τις καλές πράξεις τους και τα αποτελέσματα αυτών, αν και όπου είναι δυνατόν να εντοπιστούν. Η ανάγνωσή τους θα μπορούσε να γίνεται στην τάξη, όποια στιγμή κρίνει ο/η εκπαιδευτικός ως πιο κατάλληλη. Για να μην υπάρχει σύγχυση ως προς το ποιος θα διάβαζε και πότε, θα μπορούσε να ακολουθείται σειρά με συγκεκριμένο αριθμό παιδιών κάθε φορά.

Στο 3ο δίωρο μπορεί ο/η εκπαιδευτικός να συμπληρώσει τη δραστηριότητα της αναζήτησης της ετυμολογίας των λέξεων, αξιοποιώντας τον τελευταίο χάρτη του ιστότοπου <http://imgur.com/a/iVK8a>, ο οποίος δείχνει την προέλευση της λέξης *πορτοκάλι* στην Ευρώπη και βοηθάει στην οπτικοποίηση της πληροφορίας και εν τέλει της κατανόησής της από τα παιδιά. Μπορεί να επιλέξει και την ανάδειξη της πορείας καλλιέργειας κάποιου φρούτου από χώρα σε χώρα διαχρονικά και σύγχρονα), η αξιοποίηση του οποίου δε γνωρίζει σύνορα (π.χ. για το [καρπούζι](#)).

Στο 4^ο δίωρο, για να γίνει περισσότερο αντιληπτό το μέγεθος της παραποίησης των χαρακτηριστικών που μπορεί να φέρει ένα πρόγραμμα επεξεργασίας φωτογραφιών, μπορούμε να δείξουμε ένα βίντεο για το [Photoshop](#). Αν θέλουμε να επεκταθούμε, μπορούμε να δείξουμε και φωτογραφικό υλικό, το οποίο θα συσχετίσουμε με την παραποίηση της ιστορίας, την επεξεργασία εικόνων σε φαγητά, για τη δημιουργία ελκυστικών καταλόγων *delivery*, για να πουλήσουν έντυπα κτλ. (βλ. συνοδευτικό υλικό, «4^ο δίωρο», υποφάκελο «Φωτογραφίες πριν και μετά»).

Η δραστηριότητα της δραματοποίησης του 7^{ου} δώρου, αν θέλουμε να την αξιολογήσουμε στην τελική παρουσίαση που θα κάνουμε, μπορεί να εμπλουτιστεί με διάφορες τεχνικές θεάτρου. Μία από αυτές είναι οι λεγόμενες *δυναμικές εικόνες*. Λέγονται επίσης και «παγωμένες εικόνες», «ακίνητες εικόνες» κ.ά. Ζητάμε από τα παιδιά να φτιάξουν με τα σώματά τους μια «φωτογραφία» ή περισσότερες, δημιουργώντας σκηνές μιας ιστορίας. Είναι εικόνες γεμάτες δυναμική ενέργεια που για αφετηρία ή ερέθισμα μπορεί να πάρουν το νόημα του ποιήματος ή τις σκηνές του τραγουδιού. Μπορεί να συνδυαστεί με την τεχνική του *γλύπτη*. Τα παιδιά που συμμετέχουν είναι στη σκηνή ακούνητα και τα τοποθετεί το παιδί-γλύπτης όπου και όπως θέλει. Μόλις ολοκληρωθούν τα *γλυπτά* και είναι φανερές οι δυναμικές εικόνες στο κοινό, μπορεί ο γλύπτης να ζωντανεύει με ένα άγγιγμα τα αγάλματα, τα οποία θα αφηγούνται την ιστορία τους.

Η δραστηριότητα του 7^ο δώρου για τη σύνθεση τραγουδιού μπορεί να πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με τον/τη μουσικό του σχολείου, ώστε να προσεγγιστεί σε βάθος και να αφιερωθεί περισσότερος χρόνος. Θα επιχειρηθεί η σύνθεση ενός μουσικού κομματιού που θα εξυμνεί τη διαφορετικότητα ως προς π.χ. την εξωτερική εμφάνιση, ενδεχόμενες ειδικές ανάγκες, την καταγωγή, τα πολιτισμικά στοιχεία, το επάγγελμα, το μορφωτικό επίπεδο κτλ. Το τραγούδι μπορεί να επανέρχεται με το ρεφρέν στην αξία της έμπρακτης στήριξης μέσω πράξεων αγάπης και καλοσύνης σε όλους ανεξαιρέτως τους ανθρώπους, προσπαθώντας να περάσει το μήνυμα αγάπης και στήριξης των παιδιών.

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να προβάλει την ξένη παιδική ταινία [Azur και Asmar](#) με ελληνικούς υπότιτλους σε δύο δώρα, λόγω έκτασης (1:34:38). Θα μπορούσαν να δοθούν στις ομάδες οδηγίες που θα τους προέτρεπαν να ταυτιστεί η κάθε ομάδα με έναν ήρωα και να παρουσιάσει γραπτά την ιστορία ιδωμένη από τη σκοπιά του. Μετά το πρώτο δώρο θα μπορούσαμε να ζητήσουμε από τα παιδιά να προτείνουν διάφορες εκδοχές για τη συνέχεια της ιστορίας. Επίσης θα μπορούσε να εστιαστεί το ενδιαφέρον στις προκαταλήψεις και στα πολιτισμικά στοιχεία των λαών,

στις δυσκολίες και στον τρόπο αντιμετώπισης των ατόμων με ειδικές ανάγκες, σε ζητήματα γλώσσας, στη σύγκριση δεσμών αίματος και φιλίας κτλ.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι δραστηριότητες και οι πηγές που προτείνονται από το συνταγμένο σενάριο προσεγγίστηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να συμβαδίσουν με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Έγινε προσπάθεια να δίνεται στους μαθητές και στη μαθήτριά η δυνατότητα να επιλέγουν με τι θα ήθελαν να ασχοληθούν, πάντα στα πλαίσια του θέματος που επεξεργαζόμασταν. Τους δόθηκαν κίνητρα να αναπτύξουν πρωτοβουλίες, κριτική σκέψη και να συνδέσουν τις δραστηριότητες του σχολείου με το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ζουν και αλληλεπιδρούν.

Όλα αυτά είχαν ως αποτέλεσμα να αναπτυχθεί ευχάριστο κλίμα και καλή διάθεση στην τάξη. Τα παιδιά ήταν πρόθυμα να δημιουργήσουν και να προτείνουν τις ιδέες τους στα πλαίσια της ομάδας και της ολομέλειας. Το γεγονός ότι γνώριζαν να χειρίζονται καλά ψηφιακά περιβάλλοντα και εφαρμογές βοήθησε πολύ στην αυτοπεποίθησή τους, στην αποτελεσματική και δημιουργική τέλεση των δραστηριοτήτων και στον χρόνο που χρειαστήκαν για την ολοκλήρωσή τους.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Kress, G., R. Leite-Garcia & T. Van Leeuwen. 1997. Discourse Semiotics. Στο, (). *Discourse as structure and process*, επιμ. T. Van Dijk, 257-291. Thousand Oaks, CA: Sage.

Luke, A. 2000. Critical Literacy in Australia. *Journal of Adolescent and Adult Literacy* 43/2000.